

GRBOVI SPLITSKIH OBITELJI U ARMI DI TRAV - GIOCO DE ARMI JEROLIMA BUFFALISA I NA TROGIRSKIM ZDANJIMA

UDK: 929.6 (497.5 Split)
Priljeno: 11. XII. 2006.
Izvorni znanstveni rad

DANKA RADIĆ
Muzej grada Trogira
Gradska vrata 4
21220 Trogir, HR

*Djelo J. Buffalisa *Gioco de armi* iz 1776. godine, koje se nalazi u zbirci Slade-Šilović, donosi 64 grba među kojima su i grbovi splitskih plemićkih obitelji Alberti, Cavagnini, Comuli (Comoli de Petrachis, de Petrachis Comuli), Mazzarelli. Ostale splitske obitelji ne nalaze se u Buffalisovu grbovniku, ali njihovi grbovi i posjedi postoje u Trogiru i trogirskim Kaštelima (Barbieri, Papalić). Trogirska plemićka obitelj Mazzarelli primljena je u splitsko Veliko vijeće, obitelj Cega u XII. stoljeću živi u Splitu, a snažne veze između trogirske i splitske plemstva nastale su ženidbama. Autorica inventarizira grbove splitskih plemićkih obitelji na trogirskim zdanjima i analizira veze splitskih i trogirskih plemićkih obitelji.*

Ključne riječi: heraldika, Jerolim Buffalis, XVIII. stoljeće

UVOD

U XVIII. stoljeću u Trogiru je živio i djelovao heraldičar i notar Jerolim Buffalis (Girolamo Buffalis, Trogir, 3.I V. 1725. - 1790.), sin trogirske plemićke Ivana Frane i Ursule Dojmi.¹ Ostalo je sačuvano nekoliko njegovih rukopisa. Dijelom su to autorska djela (obiteljske povijesti, grbovnik Trogira *Armi*

di Trav - Gioco de Armi), dijelom prijevise. Među Buffalisovim djelima su i prijevise kronike otoka Braća Vicka Prodića, nastao 1779. (rukopis u Domini-kanskom samostanu u Bolu na Braću), te dva prijevise *Povijesti grada Trogira* Pavla Andreisa (rukopis iz 1787. čuvao se u Knjižnici Garagnin-Fanfogna, a onaj iz 1790. u Kaptolskoj knjižnici u Trogiru).² Andreisov rukopis objeloda-njen je tek 1908. godine.³

Buffalis je godine 1768. napisao povijest bračke obitelji Gospodnetić (De Dominis),⁴ sastavio je povijest obitelji Dobrinović-Vranjican,⁵ te načinio ro-doslovlja pojedinih obitelji, primjerice Cippico, Jurjević / Jura, godine 1788. (u vlasništvu obitelji Cippico), Nutrizio itd.⁶ Povijest njegove obitelji nastala je 1763. godine pod naslovom *Memorie e Geneoloia della Nobil Famiglia de Buffalis nella Città di Traù raccolta e Ridota in Chiaro da me Girolamo de Buffa-lis*; rukopis se čuva u Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskom odjelu u Splitu. Godine 1780. nastao je i drugi rukopis *Privileggi, investite, e memorie della nobil famiglia de Buffalis, abbitante nella città di Traù in Dalmazia conferiti alla stessa ancora sotto li Rè d' Vngaria, ed imperatori romani in premio del loro fedele, e valoroso servizio...*, koji se čuva u Knjižnici Arheološkog muzeja u Splitu (Sign. 49 h 7); na stranici 48. naveden je naslov drugog poglavlja: *L.D.S. geneoloia, orrigine pattenti, privileggi, diplo-mi, investite, concession, ed attestazioni di publico servizio della quanto antica altrettanto nobile famiglia de Buffalis abbitante nella città di Traù in Dalmazia*.⁷ Uz podatke o obitelji Buffalis, djelo sadrži grbove i podatke o drugim obite-ljima. Bufalisovi povijesno-genealoški podaci, posebice oni koji se odnose na razdoblje srednjega vijeka, vrlo su nepouzđani i nerijetko pogrešni. Obiteljske genealogije i predaje o podrijetlu nerijetko su izmišljene (uključujući onu roda Buffalis), pa se na temelju sačuvanih izvora ne mogu potvrditi.⁸ No, premda u njima ima domišljanja, falsifikata i mistifikacija, Buffalisova djela značajna su za poznavanje dalmatinskoga grboslovlja.

JEROLIM BUFFALIS, *ARMI DI TRAV - GIOCO DE ARMI*, 1776.

Djelo Jerolima Buffalisa *Giuoco d'armi della nobiltà di Traù in Dalmazia e di tutte le altre famiglie nobili che vierano e sono abbitanti nella medesima con altre civili cittadine della stessa con le figure de suoi rispettivi scudi, et arme gen-*

tilizie. Raccolte e descritte da me Girolamo de Bufalis nell' anno 1776. doživjelo je nekoliko prijepisa. Rukopis, koji je imao 191 paginiranu stranicu i 138 bojanih grbova, bio je u posjedu Federica de Paitonija u Splitu i poslužio je F. Heyeru von Rosenfeldu kao glavni izvor za njegov grbovnik Kraljevine Dalmacije.⁹ Prijepisom u posjedu obitelji de Grazio u Zadru, služio se U. Inchiostru (isti naslov i jednak broj stranica).¹⁰ Original ovog rukopisa nije sačuvan, a od prijepisa danas je dostupan samo onaj u vlasništvu obitelji Slade-Šilović, *Armi di Trav - Gioco de Armi*, iz 1776. godine.¹¹

Buffalisovo djelo *Armi di Trav - Gioco de armi*, napisano je na pergameni, na debelom već rabljenom papiru (243 lista, 486 stranica, numerirani su samo listovi). Kodeks je tvrdo ukoričen (19,5 x 14,5 cm, 20,5 x 15,5, debljina 6 cm), a na kožnatom hrbatu zlatnim slovima utisnut je naslov *ARMI DI TRAV*. Na prvoj stranici je grb grada Trogira i naslov *GIOCO DE ARMI*; na trećem listu i dijelu četvrtog lista je predgovor,¹² nakon kojega slijedi abecedno kazalo plemićkih obitelji o kojima Buffalis piše. U ovom primjerku Buffalis donosi bojane crteže 64 obiteljska grba (dakle, ovo je skraćeni prijepis) koje opisuje, iza kojih navodi povijest obitelji tj. biografije obitelji ili pak pojedinih njihovih članova. Neki grbovi su prostoručno crtani i s velikim strpljenjem izrađeni, a neki su pak prije tiskani, izrezani te nalijepljeni. Vjerojatno ih je autor odrezao iz raznih isprava, povelja ili knjiga. Štitovi su urešeni bojnim znakovima, krunama, kacigama, orlovima, lavovima, plaštovima itd. Buffalis u tekstu donosi i rodoslovna stabla koja se iz korijenja, u kojima je prikazan praotac roda, granaju u bezbroj grančica. Buffalisov stil urešavanja grbovnika vrlo je sličan onom iz njegova doba diljem Europe, pa se može zaključiti da su mu ti predlošci bili poznati.¹³

Grbovi prikazani u ovom rukopisu ne predstavljaju grbove trogirskog plemstva u jednom razdoblju, nego su ilustracija povijesnog razvitka obitelji i njezinih odnosa s drugim obiteljima, no, ne i bez domišljanja. Sadržaj rukopisa je posebice zanimljiv zbog bogatstva podataka, koji nam pomažu pri identifikaciji grbova. Podrobna istraživanja dr. Mladena Andreisa, koji pomoću genealoške baze podataka, temeljene na sačuvanim izvorima, rekonstruira trogirске patricijske rodove, pridonose istraživanju i razumijevanju genealogije trogirskih plemićkih, ali i pučkih obitelji, pa su nam i te kako pomogle u našem istraživanju.¹⁴ Iako nam ovaj Buffalisov rukopis ne pruža potpun uvid u postanak i razvitak trogirskog plemstva, značajan je jer donosi i grbove obitelji

o kojima se malo zna (neke su izumrle), a i stoga što nam donosi podatke o vezama s plemićkim obiteljima iz drugih gradova koje se nastanjuju u Trogiru, dobivaju trogirsko plemstvo ili se pak oroduju s trogirskim plemićkim obiteljima. Tako Buffalisov grbovnik sadržava i grbove splitskih plemićkih obitelji *Alberti*, *Cavagnini*, *Comuli* (*Comoli de Petrachis*, *de Petrachis Comuli*), *Mazzarelli*. Donosimo popis splitskih plemićkih obitelji u Buffalisovom rukopisu, i to: onih koje su imale trogirsko i splitsko plemstvo (*Cavagnini*, *de Petrachis Comuli*, *Mazzarelli*); trogirskih plemićkih obitelji koje su živjele u Splitu (*Cega*, *Mazzarelli*); splitskih plemićkih obitelji koje su posjedovale zemlje u Trogiru te trogirskih koje su posjedovale zemlje u Splitu (*Barbieri*, *Papalić*). Dakako, snažne veze između trogirske i splitske plemstva nastale su ženidbama.

ALBERTI

Grb i povijest obitelji *Alberti* (*Albertini sive de Albertis*) Buffalis donosi na osmom listu rukopisa. Iza oslikanoga grba slijedi njegov opis: u modrom štitu dvije zlatne kose grede; ukras: zlatna kruna.¹⁵ Štit je ručno oslikan, dok je ukras izrezan iz neke knjige ili isprave i zalijepljen iznad štita.¹⁶ Buffalis zatim donosi povijest obitelji. Obitelj *Alberti*, kako piše, spominje se u *Povijesnim svjedočanstvima grada Trogira* Ivana Lucića.¹⁷ Trogirski plemić *Nicolai Albertini*, koji se kasnije zove *de Albertis* i *Alberti*, spominje se u proglasu biskupa *Treguana* godine 1246. kao sudac; trogirski plemići *Cresta* i *Teodosius Alberti* spominju se godine 1290. i 1301. Trogirski heraldičar nadalje piše da u njegovu doba žive brojni članovi obitelji *Alberti* iz Splita, koji se od starine zvahu *de Albertis* i pretpostavlja da su splitski *Alberti* podrijetlom od onih trogirskih zvanih *Albertini*, koji su izumrli i koji su izgubili trogirsko plemstvo, ali su dobili splitsko, što potvrđuje i potpuno isti obiteljski grb.¹⁸

Prema *Heyeru von Rosenfeldu*, koji se koristio Buffalisovim grbovnikom za pisanje grbovnika *Kraljevine Dalmacije*, trogirski *Alberti* (*degli Alberti* i *degli Albertini* oder *Alberti*), od starine poznati u Dalmaciji i kao *Albertini*, trogirska su linija splitskoga roda (*degli Alberti*, a potvrdu trogirske plemstva dobili su već 1246. godine.¹⁹ Neprekidan popis članova obitelji, tj. rodoslovlje, počinje od godine 1290. i dijeli se na dva roda: trogirski i splitski od kojih *Lovre* (sin *Ante*) i *Petar* (sin *Lovre*) *degli Alberti* u Splitu 25. III. 1822. dobivaju plem-

stvo Splita.²⁰ U svojoj knjizi Heyer piše posebice o splitskom rodu *degli Alberti* koji se u XIII. stoljeću doselio iz Italije i nastanio se u Splitu.²¹ Degli Albertini ili Alberti iz Trogira, navodi Heyer, imaju isti grb kao oni iz Splita, samo što trogirski u ukrasu na kacigi imaju jedno nojevo pero, a splitski dva.²²

Mirko Slade – Šilović, vjerojatno na osnovi Buffalisova grbovnika kojega je posjedovao, navodi obitelj Alberti (Albertini) kao trogirsku plemićku obitelj koja se spominje već u XIII. stoljeću.²³ Daljnim istraživanjima Baradinih rukopisa donosi podatke o: Nikoli Albertiju *Nobile traguriensis Nicolaus Albertini* (umro prije 8. srpnja 1270.) koji je u ispravama naveden kao *examinator* (1242., 1243., 1245.), *iudex traguriensis* (1246., 1248., 1263.)²⁴ i svjedok (1243., 1264.-1266.).²⁵ Godine 1264. darovao je splitskim dominikancima kapelu, izgrađenu na njegovom zemljištu u gradu, što je papa Klement IV. i potvrdio u pismu upućenom 11. VII. 1265. trogirskom biskupu Kolumbanu;²⁶ od srpnja 1270. do 1287. spominje se *Bunna relicta Nicolai Albertini (uxor condam Nicole A.)*; od 1274. do 1282. spominje se kao svjedok Creste Albertini (1282.), u ispravi o izboru trogirskog biskupa fra Grgura, sina Makijevog. U jednoj ispravi iz godine 1279. spomenuta je kuća Kreste Alberta u Trogiru, a 1290. naveden je među jamcima za neke prognane građane Trogira (položio je 100 libara za obitelj Peci). U istoj ispravi spomenut je i prokurator *Theodosius Alberti*.²⁷

Međutim, najnovija istraživanja M. Andreisa, utvrdila su postojanje trogirskog roda Albertini i splitskoga Alberti. Rod Albertini u Trogiru, smrću Nikolinom (1242.-1264.), koji je umro prije godine 1270., izumire u muškoj lozi. Taj Albert Nikola koji je oženio Bunu Žiljević (Gilly), bijaše jedini član ovog roda za kojeg se sa sigurnošću može tvrditi da je pripadnik trogirskog plemstva.²⁸

Prvi poznati pripadnik roda Alberti u Splitu je Teodozij, čiji je sin Zancij/Ivan (+ prije 1243.) otac Alberta (zabilježen u razdoblju 1240.-1267.) i Formina, oženjenog trogirskom plemkinjom Marijom Casotti. Prema Albertu Zancijevu rod je poslije poprimio prezime Alberti.²⁹ Naime, prezimena su se u Dalmaciji formirala od XIII. do XV. st. i to prema imenima oca ili pak prema nadimcima.³⁰ Odatle i tvrdnje nekih autora da se prema imenu Alberta Zancija obitelj prije zvala Jančić,³¹ što je potpuno neutemeljeno, jer je čitanje srednjovjekovnih izvornih zapisa Zantius ili Iancius kao Janko upitno. Zantius (Zancij) je hipokoristik osobnog imena Zanne = Ivan, pa se splitski

plemić Zancij Alberti ne može navoditi kao Janko.³² Obitelj Alberti navedena je u popisu splitskog plemstva 1553. godine.³³ Početkom XIX. st. za doba austrijske vladavine članovi obitelji počeli su svoje prezime pisati u obliku degli Alberti.³⁴

Dakle, iz gore navedenog zaključujemo da je u XIII. stoljeću u Trogiru živjela obitelj Albertini koja je izumrla prije 1270. godine, a u Splitu obitelj Alberti, koja je od XIII. do XX. stoljeća živjela u Splitu, odakle se iselila u Italiju.

Trogir i Split su stoljećima povezani mnogim vezama, kako kulturno-gospodarskim i političkim, tako i onim obiteljskim. Splitska obitelj Alberti orodila se s mnogobrojnim trogirskim plemićkim obiteljima: Andreis, Cassotti (Kažotić), Cipiko, Grazio, Lucio, Quarco, Vitturi i Michieli-Vitturi. Albertijevi su već od XIII. stoljeća tijesno povezani s obitelji Lucio. Krste Alberti (1274.-1290.) je oko godine 1273. oženio plemkinju iz roda Lucio;³⁵ splitski plemić Formin Alberti (+ prije 1271.) oženio je Mariju Kažotić (1264.-1271.).³⁶ Splitska plemkinja Skimosa Alberti (1271.) udala se za trogirkoga plemića Andriju Andreisa (1264.-1286., + prije 1292.),³⁷ a Nikola Alberti oženio se oko 1449. Nikolotom Andreis (* 1428.).³⁸ Ursula Alberti (oporuka, dalje op., svjedok 1619., + 1624.) udala se za Ivana Quarca (* oko 1518., + prije 1606.),³⁹ a Jelena Alberti (op. 1689., + 1689.) 1675. za Matu Quarca (* 1652., op. 1714., + 1714.).⁴⁰ Splitski plemić Silvestar Alberti oženio se oko 1493. Jelenom Cipiko (* oko 1470.),⁴¹ a oko godine 1525. udala se Ludovika Alberti, udovica Jeronima de Lucarisa, za trogirkoga plemića soprakomita Mihovila Cipika (* oko 1470., op. 1530.),⁴² čiji je posjed u Splitu 1528. bio za gotovo osamdeset posto veći od onoga koji je imala cijela obitelj Alberti,⁴³ Bunava Alberti (+ 1551.) oko 1518. godine udala se za Hektora Cipika (* oko 1482., op. 1551., + 1553.). Pavao Cipiko (* 1696.) oženio se po drugi put oko godine 1744. (prva mu žena bijaše budvanska plemkinja Julija Solimani) s Elizabetom Alberti.⁴⁴ Nadalje Toma Alberti (+ prije 1494.) prije 1482. oženio se Elizabetom / Beticom iz plemićke porodice Gracia. Elizabeta / Betica (1468.-1494.) prvi put bijaše udata 1472. za Nikolu Petrevića (1472.), šibenskoga plemića. Splitska plemkinja Bunava Alberti (+ poslije 1472.) udala se za Luku Vitturija (* oko 1411., + prije 1462.),⁴⁵ Poliksena Alberti udala se 1482. za Jerolima Vitturija (* oko 1457.),⁴⁶ Franka Alberti (+ poslije 1472.) 1444. za Petra Vitturija (* oko 1413., + prije 1450.),⁴⁷ a Antun Alberti oženio

je Mariju Michieli-Vitturi godine 1791. Splitski plemić Silvestar Alberti (+ prije 1558.) oko 1550. oženio se Bunavom Michieli-Vitturi (+ oko 1529.), a ista Bunava udala se po drugi put za Nikolu Papalića 1558. godine.⁴⁸ Ime Bunava u obitelji Alberti je često. Spomenimo Bunavu Alberti koja se 1598. udala za Jerolima Gospodnetića, fiskala otoka Brača, te donijela miraz u vrijednosti od 900 dukata. Spomenimo i miraz kćeri Nikole de Albertisa, žene Nikole Marulića iz godine 1439., od trista dukata, odjeće, biserja, zlata i srebra, koji su prema splitskom običaju donosile mlade.⁴⁹ Pretor Alberti, *Joanne Alberti Praetore* (1456.), spominje se u Manolinoj vizitaciji, rukopisu koji opisuje pregled trogirске biskupije 1756. godine.⁵⁰

Splitski plemići Alberti (de Albertis), braća Dujam, Mate, Viktor i Polidor pok. Nikole dali su godine 1494. svoje glasove za patrona crkve sv. Barbare u Trogiru Petra Andreisa.⁵¹ Albertijeve nalazimo i u popisu birača rektora iste crkve. 1551. i 1570. godine. Godine 1551. spominju se: Antun, žena Viktorija Nadali, djeca Albert i Mate (maloljetni); Franjo (nastanjen na Hvaru); braća Jerolim i Ivan (nastanjen na Hvaru); Klarica, ud. Petrova (u Trogiru); Nikola, žena Ursa Grisogono; Ursa pok Tome (u Trogiru). Godine 1570. spominju se: Albert pok. Antuna, majka Viktorija Nadali pok Franje (odsutna); Petar, žena Margareta (kćerka pok. Gašpara Martinuševića), djeca Jerolim, Nikola, Mate, Ivan, Magdalena, Klara i Elizabeta (maloljetni, odsutni).⁵²

Grb splitske obitelji Alberti (45 x 27 cm) nalazi se sred nadgrobne ploče u crkvi sv. Petra (čest. 746) u Trogiru. Nad grbom stoji natpis: *SILVESTER FRATRI ET / NATO QVI GLO-RIA / GENTIS / ALBERTEA FVERANT / CONDIDIT HVNC / TVMVLVM / MDXXXX/ XIII IVLIJ* koji u prijevodu Ante Belasa glasi: *Silvestar bratu i sinu koji su bili dika roda Alberta, napravi ovaj grob 14. srpnja mjeseca 1540.*⁵³ Vjerojatno je to onaj Silvestar Alberti koji se u Trogiru oko godine 1493. oženio Jelenom Cipiko. Kako nismo uspjeli utvrditi tko je bio sin i brat Silvestra, jer prema podacima Mladena Andreisa Jelena i Silvestar nisu imali djece, nejasan je ovaj natpis na ploči. Moguće je da su imali sina koji je odmah po rođenju umro, pa ga nisu krstili, te ga zato i nema u matičnim knjigama.⁵⁴ Cipikovi su imali svoje grobnice u katedrali, crkvi sv. Ivana Krstitelja, crkvi sv. Križa na Čiovu, ali i u crkvi sv. Petra. Ondje se primjerice nalazi grobna ploča s grbom obitelji Cipiko-Vitturi.⁵⁵ Silvestar, dakle podiže grobnicu sa svojim obiteljskim grbom, kako bi ostavio trajni spomen u Trogiru na svoju

slavnu obitelj, čiji članovi bijahu od uglednog i starog splitskog plemićkog roda; pojedini bijahu odlikovani kavaljerstvom zbog zasluga iskazanih Mletačkoj Republici služeći joj kao kapetani, *koluneli i soprintendenti*. Istovjetan grb nalazi se u poljudskoj crkvi u Splitu na nadgrobnoj ploči P. i N. Alberti, podignutoj 1505. godine.⁵⁶ Naime, u heraldici se događa da pojedine obitelji imaju isti grb, iako nemaju nikakvih međusobnih veza, pa tako primjerice Cipikovi imaju isti grb kao i mletačka obitelj Pesaro, Gavalà kao Bembo itd.⁵⁷ Supruga Antonija Albertija Margareta pok. Martina Inkovića, godine 1487. izražava želju da bude pokopana u splitskoj franjevačkoj crkvi, kojoj ostavlja jedan pokrivač za oltar i jedno misno ruho. Crkvi sv. Križa i katedrali sv. Dujma ostavlja po jedan ubrus od sirijskog platna. Za crkvu sv. Nikole na Marjanu ostavlja jednu telu.⁵⁸ U splitskoj katedrali sv. Duje, uz desna vrata, u uglu, nalazi se nadgrobna ploča, iz 1493., Nikolinog sina Ivana (Janka), koji se istakao u mletačkoj vojnoj službi, u viteškom oklopu, sa štitom, kacigom i koso položenim mačem.⁵⁹ U sačuvanoj oporuci iz godine 1493. spominju se njegovi mnogobrojni posjedi u Splitu i okolici.⁶⁰ Prema ugovoru iz godine 1467. splitski plemić Nikola Alberti dao je zidaru Martinu Bogdaniću da mu podigne kuću i mlin (za masline) na otoku Čiovu.⁶¹ Drugim ugovorom, iz početka godine 1474., splitski plemić Nikola Alberti dozvolio je Šimunu Ratkoviću iz Ostroga da se sa svojom obitelji naseli na njegovu imanju na otoku Čiovu i da na tom imanju sagradi dom. Doseljenik je morao pristati na određene darove vlasniku, a ovaj ga je mogao istjerati sa svog imanja.⁶² Iz drugih raznih i dragocjenih dokumenata koje je obitelj degli Alberti dala na čuvanje bratovštini S. Giorgio degli Schiavoni (*Scuola dalmata dei SS. Giorgio e Trifone*) u Veneciji, zabilježeno je 1573. (javni bilježnik u Splitu Francesco Rosario) da se plemić Pietro Alberti obvezuje platiti 180 libara žita za podizanje crkve u Slatinama na Čiovu, uz uvjet da Slatinjani moraju davati misu sedam dana godišnje Blaženoj Djevici, u kapeli koja pripada kući Alberti u Slatinama.⁶³ Postojanje grba obitelji Alberti na ulazu u crkvu sv. Marije vezuje se uz kuću Albertijevih koja se nalazila u blizini crkve i imanje koje je ta obitelj imala na Čiovu. Danas je crkvice sv. Marije (Marije) sačuvana u ruševinama. U polju, pokraj ruševina crkvice sv. Marije, i danas na zemlji leži nadvratnik (duž. 143 cm, šir. 34 cm, vis. 23 cm) s grbom obitelji Alberti (u štitu dvije koso položene grede, dim. 17 x 13,5 cm).⁶⁴ U protokolu zemljišta zabilježeno je nekoliko čestica oko crkve sv. Marije koje je obrađivao Antun Miše iz Žednoga, kolon Lovre Albertija iz Splita.⁶⁵

Albertijevi su posjednici zemalja u Maslinici na otoku Šolti, koje kupuju tijekom XVIII. i XIX. stoljeća. Konte Petar degli Alberti, posjednik u Maslinici, bijaše načelnik na Šolti do 1864. godine.⁶⁶ Jerolim degli Alberti jedan je od autora edicije *La vendita dei beni comunali sull' isola di Solta* (1893).⁶⁷ U mjesnom groblju u Maslinici nalazi se grobnica obitelji Alberti, podignuta u XIX. stoljeću, na kojoj je istaknut obiteljski grb (u štitu dvije koso položene grede, a iznad štita nalazi se kruna). Albertijevi su imali svoja imanja i na zadarskim otocima. To saznajemo iz pisama Ivana-Antuna Haračić-Filipia, koji nekoliko godina bijaše zakupnik na Albertijevim imanjima na zadarskim otocima (1815.).⁶⁸

Dobrica, sestra Janka Albertija bijaše majka pjesnika Marka Marulića, pa Marulić po oporuci svojega ujaka Janka Albertija, dade skovati pozlaćene kaleže za crkvu sv. Jere na Marjanu. U riznici katedrale i danas se čuva kalež koji je naručio Marko Marulić godine 1493., rad tada najboljeg majstora Petra Zakočevića. Na kaležu je ugraviran grb obitelji Alberti (štit s kosim gredama).⁶⁹ Grb obitelji Alberti nalazi se i na kanonskim tablicama iz XVI. stoljeća, koje se čuvaju u riznici katedrale u Splitu.⁷⁰ Isto tako Marulić, kao izvršitelj oporuke Janka Albertija, brine o nabavi oltarne slike za koju je njegov ujak poljudskoj crkvi ostavio trideset dukata.⁷¹ Janko Alberti pripada splitskom humanističkom krugu čiji članovi bijahu mecene i naručitelji umjetničkih djela. Albertijevi su i u rodbinskim vezama s Papalićima. Možda je upravo svom rođaku Janku Albertiju Papalić uputio pitanje koje istaknuše nad ulaznim vratima svoje palače *HAEC QUIBUS IANCI - CVI. FORTUNA FAVEBIT* (Za koga je Ianci ovo? Za onoga kome Fortuna dodijeli).⁷² Albertijevi su bili u srodstvu i s Vickom Capogrosso Kavanjinom, jer se Petar Alberti oženio Vickovom sestrom Jelenom 6. rujna 1794. godine.⁷³ Slavu Albertijevih opjevao je najstavniji iz te obitelji, pjesnik Jerolim Kavanjin u svom spjevu *Bogatstvo i uboštvo*:

*Domaćica, gospa Dome,
Jove Alberta uzvišena,
koji mačem i knjigome
resi svoga boe plemena;
dosti i njozi slave teče,
takva muža kad doteče.*⁷⁴

U XV. stoljeću iz obitelji Alberti uz Janka se isticahu latinski pjesnici Antun i Nikola, koji su vjerojatno sastavili tekst na nadgrobnoj ploči Marka Ma-

rulića,⁷⁵ te kapetan sela, protivnik patricijata (činovnik kojeg su birali pučani) Petar de Albertis. U XVI. stoljeću živio je u Splitu branilac Klisa Ivan Alberti i njegova braća: redaktor crkvenih tekstova i jezikoslovac Matija i splitski arhiđakon Nikola. Matija Alberti (Matulić), rodio se 1555. u Splitu, a umro godine 1624. Učio je kod isusovaca u Italiji. U Splitu je slovio kao vrstan pravnik. Potkraj života počeo se baviti alkemijom i to ga je upropastilo. Izdao je *Oficij B. Marie* prijevod s latinskog na slavenki (hrvatski) jezik. Drži se da je ispjevao i *Muku Isusovu*.⁷⁶ U XVII. stoljeću istaknuše se kapetan Ivan, sudionik u Morejskom ratu (1684.-1699.) i glazbeni pisac Juraj (Giorgio); u XVIII. stoljeću pomorski kapetan Antun, pisac više govora (tekst govora u čast generalnog providura Carla Pisanija iz 1711. bio je i tiskan) i član Velikog vijeća 1729., koji se 1720. sukobio sa seljacima sela Vrabac kod Sinja oko naplate desetine. U sporu koji je završio tek 1733. podržavali su ga generalni providuri Alvise Mocenigo i Marco Antonio Diedo. Na prijelazu u XIX. stoljeće djeluje skladatelj i *regens chori* Ante te splitski načelnik Petar, a u XIX. stoljeću političari Ivan, Lovro, Petar i Vicko. Petar (predsjednik splitske općinske uprave 1853.) i Vicko bijahu autonomaši, koji su se protivili sjedinjenju Dalmacije s hrvatskim zemljama. Jerolim degli Alberti izdao je sa Š. Capogrossom i dr. publikaciju *La vendite dei beni comunali sull'isola di Solta* (Split, 1893.).⁷⁷

CAVAGNINI (KAVANJIN)

Povijest obitelji Cavagnini, kojoj prethodi oslikani grb, Jerolim Buffalis donosi na 140. listu rukopisa. Najprije opisuje grb: u štitu na plavoj pozadini prikazan je uplašeni srebrni konj u trku iznad zelenog polja; nakit: kaciga okrenuta *en face* s modro-crveno-zlatnom perjanicom; plašt: modro-crveno-zlatan.⁷⁸ Obitelj Cavagnini je, kako piše Buffalis, splitska plemićka obitelj čiji je član doktor Jerolim Cavagnini (Kavanjin) (1643.-1714.), odvjetnik i književnik, zbog svojih vrlina i zasluga godine 1671. primljen u splitsko Veliko vijeće, a 18. svibnja 1690. agregiran u trogirsko Vijeće.⁷⁹

Rod Cavagnini potječe od trgovca Marka Cavagninija iz Castrazzonea (*oko 1580., + 1660.) koji se početkom XVII. stoljeća doselio u Split i oženio Margaretom Nadali, iz splitske i bračko patricijske obitelji. Marko Cavagnini pripadao je stalnom stanovništvu Splita i Brača. S Margaritom je imao

mnogo djece: Domeniku, koja se udala za pukovnika Ivana Albertija, Josipa, kanonika, Petricu, Ivana Franju, Pavla, Klaru, Petra, koji je pao u borbi s Turcima pod Visokom godine 1657., i Jerolima, koji se oženio Anom Filippi iz Nerežišća. Jerolim je također imao mnogo djece: Margaretu / Marijetu koja se godine 1699. udala za pukovnika *contea* Antuna Canaetta, Marka, Matu, Josipa, Elizabetu, koja se udala za Nikolu Capogrossa iz Splita, Šimuna, trogirskoga biskupa, Donatu, koja se udala za Franju Modro. Markovi sinovi Franjo i Jerolim (1643.-1714.) agrerirani su 1671. u splitsko plemićko Vijeće (*Li signori dottor Gerolimo e Francesco fratelli Cauagnini quondam Signor Marco*), a 18. svibnja 1690. samo je Jerolim primljen u trogirsko Vijeće. Jerolim je jedini član Velikog vijeća iz ovog roda. Stalno je živio u Splitu i u Sutivanu na otoku Braču, te se on i njegova obitelj ne spominju u trogirskim maticama. Vjenčanjem Elizabete (1691.-1758.) i splitskoga plemića Nikole Capogrossa (1676.-1725.) prezime roda prelazi po ženskoj lozi u rod Capogrosso, te njihovi potomci imaju prezime Capogrosso Cavagnini.⁸⁰

Dva člana obitelji Cavagnini u tijesnoj su vezi s gradom Trogirom, i to braća Jerolim i Šimun. Jerolim je rođen u Splitu 1645., a umro je 1714. godine. Studirao je u Padovi, te je 1669. godine postao doktorom. Pod starost je napustio javni život i povukao se na svoje imanje u Sutivanu, u ljetnikovac koji je sam podigao početkom XVIII. stoljeća, i ondje napisao opsegom najveće djelo starije hrvatske književnosti u 30 pjevanja (32658 stihova) *Poviest vandelska bogatoga a nesrećna Epuluna i ubogoga a čestita Lazara*.⁸¹ To djelo je zapravo enciklopedija njegova velikoga znanja. Kasniji izdavači skratili su naslov u *Bogastvo i uboštvo*.⁸² Kavanjinov praunuk Vicko Capogrosso sakupljao je narodne poslovice i mudre izreke ali se okušao i u prijevodu Petrarke na hrvatski jezik.⁸³

Jerolim Kavanjin agreriran je 18. svibnja 1690. godine u trogirsko Vijeće. Evo kako je to zabilježio u svom spjehu:

*Pake i Trogir plemeniti
uzdruži me u vlastele,
nedostojna hteć staviti
meu svoje prijatele,
s toga i Rimske čić poslice
ostah sužanj do grobnice.*⁸⁴

A da je Trogir smatrao svojim *zavičajem od ljubavi*, vidljivo je iz ovih stihova:

*K tebi stupan sad Trogiru,
zavičaju od ljubavi,
jeda bi i ja na protiru
tvoga Ivana štogod pravi
veličanstva od svetinje,
ko' e bez kraja more sinje.*⁸⁵

Jerolimov brat Šimun Kavanjin (*Simeone Cavagnini Spalatensis*), bijaše biskup trogirski. Građani u više navrata izražavahu negodovanje što neki biskupi ne poznavahu hrvatski jezik, pa je tim povodom Šimun izabran biskupom 1695. godine, od pape Inocenca XII. Biskup Kavanjin piše godine 1698. u Rim da su talijanske propovijedi samo za kneza (*conte*), za njegovu obitelj i više mletačke činovnike. Bio je vrlo pobožan, pravi apostolski prelat; umro je godine 1699. te pokopan u biskupskoj grobnici.⁸⁶

Znamenitim članovima obitelji pripada i Marko Kavanjin, slikar, rođen u Splitu početkom XVII. stoljeća. Njegov otac Franjo bio je ugledni građanin splitski, trogirski i brački. Slikarstvu ga je podučavao njegov sugrađanin Matej Pončun, kojega bi možda u umijeću i prestigao da ga rana smrt ne pokosi. Njegova je slika "Sv. Ivan s Marijom i Andrijom", nekoć u splitskoj katedrali.⁸⁷

U Trogiru nije sačuvan kameni grb obitelji Cavagnini. Osim u grbovniku Jerolima Buffalisa, oslikani grb biskupa Šimuna, na dasci, nalazi se u riznici trogirске katedrale. Grb obitelji Cavagnini, prenesen iz ljetnikovca u Sutivanu nakon Drugog svjetskog rata, čuva se u Muzeju grada Splita.⁸⁸ Konj prikazan u štitu je bijelo-svijetlo sive boje, dok su uzde crvene, livada zelena, a podloga plave boje. Grb, s istim heraldičkim oznakama i bojama, nalazimo u rukopisu Dujma Srećka Karamana *Il re d' armi di Spalato* koji se također čuva u Muzeju grada Splita.⁸⁹

Grb u dvorani Kavanjinova dvorca u Sutivanu, koji u štitu ima jelena, u literaturi se krivo navodi kao grb pjesnika Jerolima Kavanjina.⁹⁰ Međutim u Kavanjinovu grbu je konj, a nije jelen. Grb s jelenom, vjerojatno grb obitelji Jelinić-Jellineo-Gelineo, na Brač je odnekud donio i ondje ga dao uzidati muž Nille Capogrosso-Kavanjin, bivši talijanski oficir.⁹¹

COMULI (COMOLI DE PETRACHIS, DE PETRACHIS COMULI)

Jerolim Buffalis donosi povijest obitelji de Petrachis Comuli na 133. listu rukopisa. Grb koji prethodi opisuje ovako: štit je okomito podijeljen; u desnom dijelu na plavoj pozadini uzdiže se jedna srebrna kula, nazubljena, s crvenim otvorenim prozorima, iznad zelenog brijega, kojim se uzdiže zlatna zmijasta staza do kule; iznad kule je zlatna zvijezda. Ta heraldička obilježja pripadaju starom grbu obitelji de Petrachis. Na drugom, lijevom dijelu štita na crvenoj (rumenoj) podlozi, u polju, nalazi se zlatni lav koji se uzdiže (*leone rampante*). Nad štitom je kaciga iznad koje se uzdiže lav i nojevo perje. Podrijetlo obitelji je splitsko i od starina uživa splitsko plemstvo. Nastanili su se u Trogiru, kako piše Buffalis, gdje posjedovahu najvrjednija zemljišta, a pojavljuju se zajedno s najvažnijim trogirskim obiteljima. Godine 1659. pripojeni su trogirskom plemstvu. Pavao Andreis također donosi podatke da je 1659. godine obitelj Comuli agregirana u Veliko vijeće Trogira zajedno s obiteljima Andreis, Michieli, Radoš i Statileo.

Rod Comuli grana je splitskoga plemićkoga roda Petrachis, čiji je rodonačelnik Petraka Grgurov (zabilježen god. 1276., + prije 1289.), koji je imao sinove: Grgura (+ poslije 1309.), Petra (+ između 1317. i 1335.), Marina (+ između 1312. i 1341.) i Ivana (+ oko 1343.). Iz oporuke iz godine 1359. znade se samo za Marinovu ženu Stanu, vjerojatno trogirsku plemkinju jer je njihova kći Petruča zabilježena kao redovnica u trogirskom samostanu sv. Nikole (1335.-1348). Ivanova kći Goja udala se godine 1342. za trogirskog plemića Nikolu Domišića, a Petrov sin Mate/Matul (+ između 1347. i 1357.) nastavio je kontinuitet roda. Komul (+ poslije 1483.) je rodonačelnik grane *de Petrachis Comuli* (odnosno *Comuli de Petrachis*). Prema neproverjenim podacima Komul je bio poljički knez godine 1461., zabilježen kao *Vitkovich Comula*.⁹² Njegov sin Nikola (*približno 1455., + poslije 1522.), otac je Jakovice (žene trogirskoga plemića Nikole Chiudija), Katarine (žene trogirskoga plemića i zadarskog bilježnika Ivana Mazzarella) i Petra (*približno 1495., + prije 1555.). Od petero Petrovih sinova Aleksandar (1548.-1608.) bijaše kanonik, diplomat i pisac,⁹³ a Aleksandrov nećak Andrija (*oko 1594., + 1654.), oženio je 1618. trogirsku plemkinju Palmu Vitturi. Njegovi sinovi Ivan, Aleksandar i Komul, te Aleksandrovi sinovi Franjo i Andrija, agregirani su godine 1659. u trogirsko Vijeće.⁹⁴

Nakon agregacije u Vijeće rod pretežito živi u Trogiru, iako su neki pripadnici povremeno ili stalno boravili i u drugim naseljima. Npr. u razdoblju od 1659. do 1663. troje djece Aleksandra (1626.-1680.) kršteno je u Grohotama na otoku Šolti, gdje je obitelj živjela na imanju njegove žene Jakovice Cuppareo, splitske građanke podrijetlom sa Šolte. Ivan (*1696.), unuk Aleksandrova brata Ivana, nakon što je godine 1719. oženio Barbaru Casotti iz Kaštela Štafilica, stalno je živio u Kaštelu sve do godine 1727. kada se ova obitelj više ne spominje.⁹⁵

Rod Comuli de Petrachis oroduje se s trogirskim plemićkim rodovima. Comuli u Splitu i Trogiru katkad se smatraju zasebnim rodom, a katkad granom/ograncem izumrlag roda Petrachis, koja potječe od Kamurcija / Komula de Petrachis (umro poslije 1483.), sina Vitka Petrachisa. Ime Komul / Kamurcij, vjerojatno naslijeđeno iz splitskog plemićkog imenskog fonda po ženskoj lozi, postalo je dijelom trogorskoga plemićkog imenskog fonda doseljnjem splitske plemićke obitelji Comuli - odvjetka roda Petrachis - i njihovom agregacijom u trogirsko plemstvo. Comuli de Petrachis oroduju se s trogirskim plemićkim obiteljima: Andreis, Borgoforte, Celio Cega, Chiudi, Cipiko, Casotti, Domišić, Grazio i Vitturi. Goja Petrachis udala se godine 1342. za Nikolu Domišića (1342.-1387., + prije 1390.).⁹⁶ Sin Vitka Petrachisa Nikola (* približno 1455., + poslije 1522.), otac je Jakovice, žene trogorskoga plemića Nikole Chiudija.⁹⁷ Slava Andreis (1407.) udala se 1407. za splitskog plemića Franju Petrachisa (+ poslije 1437.), a Katarina Petrachis (op. 1446.) udala se za trogorskoga plemića Petra Andreisa (1401.-1452., + 1454.).⁹⁸ Donat Kažotić (* 1443., + između 1481.-1486.) 1459. oženio je Vladislavu Petrachis (+ poslije 1511.), a Kažotov brat Luka sklopio je, kao skrbnik svoga nećaka, 19. studenog 1459. vjenčani ugovor sa splitskim plemićem Nikolom Petrachisom, kojim će Nikolina kći Vladislava postati Donatova žena. U vrijeme sklapanja ugovora Donat je imao oko 16 godina. Luka Casotti (* oko 1400., op. 1485. + 1486.) oženio se po drugi put oko godine 1450. s Jakovicom Petrachis.⁹⁹ Splitski patricij, nećak Aleksandra (1548.-1608.) kanonika, diplomate i pisca,¹⁰⁰ Andrija Comuli (* oko 1594., + 1654.) oženio je godine 1618. trogirsku plemkinju Palmu Vitturi (* oko 1598), a njegovi sinovi Ivan, Aleksandar i Komul primljeni su 1659. godine u trogirsko Veliko vijeće i tako postali splitski i trogirski plemići.¹⁰¹

Ludovika Cipiko (* oko 1529., + 1581.) udala se za Petra Petrachisa (+ prije 1555.),¹⁰² Darija Cipiko (* 1591.) se godine 1616. udala za Petra Co-

mula,¹⁰³ a Katarina Cippico (* 1632., + 1638.) ud. Grisogono, udala se po treći put za doktora Ivana Comulija (* 1620., + 1675) splitskoga i trogirskoga plemića.¹⁰⁴

Trogirska plemkinja, unuka governadura Ivana Dujma Casottija (1632.-1686.), suvlasnika dijela Kaštel Štafilića, koji je pretežito živio u Šibeniku (zapisi rođenja, vjenčanja i smrti njegove obitelji nalaze se u maticama Trogira, Kaštel Štafilića i Šibenika), Barbara Casotti (* oko 1700.) udala se godine 1719. za splitskoga i trogirskoga plemića Ivana Comulija (* 1696.), te su nakon ženidbe živjeli u Kaštel Štafiliću, a taj brak iskazan je kao brak trogirskoga plemića i šibenske građanke.¹⁰⁵

Jerolim Celio Cega (* 1595., + 1625.) oženio se godine 1612. Margaretom Comuli, Domenika Grazio (*oko 1750.) udala se godine 1776. za Koriolana Komula (*1748.), Mazzarelo Ivan (* oko 1483., + prije 1557.) oženio se, po drugi put, 1542. Katarinom Comuli. Lazar, sin Ivana, Nikola Borgoforte oženio se 1691. trogirskom i splitskom plemkinjom Petricom Comuli.

Splitski plemići koji su dali glas Petru Andreisu iz godine 1494. su: Petrachis Franjo, sestre Hota, Katarina i Pašica pok. Petra.¹⁰⁶ Spominje se Katarina Petrachis, Split, rođena oko 1396., umrla oko 1446., kao predak birača rektora crkve sv. Barbare u Trogiru,¹⁰⁷ a u popisu birača rektora crkve sv. Barbare 1551. godine Petrachis Dujam, Lukrecija, žena Petrova, rođ. Papali; Petar (u Trogiru); Petar pok. Komula; žena Dobrica; djeca Andrija, Nikola, Aleksandar, Komul, Klara i Jakovica (u Trogiru); 1570. Franka pok. Jerolima.¹⁰⁸

U Muzeju grada Splita čuva se gotički grb obitelji Komulović-Petrachi (inv. br. 746.) iz XV. stoljeća (kamen, vis. 68 cm, šir. 63. cm, deb. 16 cm). Na ploči uokvirenoj motivom izmjeničnih zubaca nalazi se štit trokutastog oblika. U polju štita je dvokatna kula s nazubljenim završetkom. U donjim je uglovima između okvira i štita lisnati motiv. Grb obitelji Comuli, Comoli ili Komulović koja se poslije udružila s drugom splitskom obitelji Petrachi nalazi se na Narodnom trgu u luneti portala kuće koja je vjerojatno pripadala Komulovićima, jer su je kasnije kupili Capogrossovi. Još jedan njihov grb, vjerojatno također na njihovoj kući nalazi se u Bosanskoj ulici.¹⁰⁹

Iz obitelji Komulović (Comuleo) znamenit je Aleksandar, rođen u Splitu oko polovine XVI. Stoljeća. U Rimu ga 1576. primiše u zbor crkve sv. Jeronima. Zbor ga je i materijalno podupirao te mu je 1582. godine podijelio potporu za tiskanje "Nauka kršćanskoga". Godine 1584. istupio je iz Zbora

te proveo tri godine u poslanstvu u Turskoj. Godine 1587. je opet istupio iz Zbora. Papa Klement VIII. poslao ga je u poslanstvo u Rusiju kako bi pridobio ruskoga cara Teodora I. za vojnu protiv Turaka. Putovao je preko Beča, Erdelja, Poljske, Moldavije, te je 1595. bio u Moskvi. Poznati su njegovi izvještaji s puta u Rusiju.¹¹⁰ U svom je spjevu Jerolim Kavanjin opjevao i rod de Petrachis Comuli.

*Ljude vridne od Petraka,
Komulović ki se zvaše,
za pobrojit ne imam traka
niha pisma er se užgaše,
i velika kuga strašna
sva pomete neizbašna.¹¹¹*

MAZZARELLI (MAZZARELLO)

Trogirska plemićka obitelj *Mazzarelli* (*Mazarello*) koja se u Trogiru javlja već u XIII. stoljeću, bijaše nastanjena u Splitu. Naime, Jerolim Mazzarelli oženio se godine 1525. splitskom plemkinjom Margaretom Grisogono, te se odselio u Split, gdje su živjeli i potomci ove obitelji. Valerije Mazzarelli, odvjetnik pučana (*advocatus popularium*), odigrao je veliku ulogu u njihovom sporu 1566. godine u Splitu.¹¹² Zbog zasluga u ratovima obitelj Mazzarelli primljena je godine 1672. u splitsko Vijeće.¹¹³ Iako je godinu prije Veliko vijeće zaključilo da više neće primati među plemiće i vijećnike nijednog novog člana, Ivan Alberti je 6. srpnja 1671. godine izvijestio Vijeće da su iz Vijeća izostavljene dvije zaslužne splitske obitelji, Mazzarelli i Tisičić, od kojih prva ima trogirsko plemstvo. On je predložio da se od dužda ishodi dozvola da se te dvije obitelji agregiraju splitskom plemstvu. Obje su primljene većinom glasova.¹¹⁴ Frane Mazzarelli je po naredbi providura godine 1678. izabran za fontikara i na toj dužnosti vjerojatno ostao do 1679. godine.¹¹⁵ Ivan Mazzarelli nije mogao ući u Vijeće godine 1733., jer nije imao krsni list. Prigodom stupanja u Vijeće kandidat je morao pokazati da zna čitati i pisati i da su mu poznati zakoni. Nakon toga postajao je član Vijeća i dobivao pravo glasa.¹¹⁶ Obitelj Mazzarelli prisutna je u gradu do godine 1823., kada smrću kontea Agostina (1735.-1798.) - koji bijaše članom splitskoga plemićkog vijeća kada

su Splićani tražili sjedinjenje s Hrvatskom i Ugarskom, tj. kad su donijeli zaključak da će se vratiti u zajednicu s Hrvatskom¹¹⁷ - i njegove sestre Perine ova obitelj izumire. Kontinuitet po ženskoj lozi nastavlja kći Agostina Mariana koja se godine 1804. udala za kontea Mihovila Grubišića iz Makarske.¹¹⁸ U zemljišniku iz godine 1832. Mariana je vlasnica 85.220 metara četvorna zemlje na područjima Za Kilom, Bilice, Smokovik, Ravne njive, Luka, Meje i Veli Varoš.¹¹⁹ I prije nego što se obitelj Mazzarelli nastanila u Splitu, povezana je sa splitskim plemićkim obiteljima, jer se Margareta Mazzarelli udala za Pavla de Judicibus, splitskog plemića (1369., + prije 1406.), a Draga Mazzarelli udala se (1279.) prvi put za Mihača Papalića, splitskoga plemića, a drugi put za Zane / Ivana Vujka (1272.-1308.).¹²⁰ Ivan Mazzarelli oženio se po drugi put godine 1542. splitskom plemkinjom Katarinom Comuli (prva mu žena bijaše Margareta Dragojević udova Stafielo, šibenska plemkinja). Nadalje Franka Mazzarelli udala se godine 1727. za Marka Marulića, splitskoga građanina, a Katarina za Alviža Geremiu splitskoga plemića.¹²¹ Jakovica Mazzarelli (* oko 1644., + 1679.) se oko godine 1676. udala za Franju / Ivana Barbierija (+ 1692. / 1693.), brešanskog plemića iz Splita. Kao vlasnici zemalja iz Splita na trogirskom dijelu Kaštela se uz dr. Jerolima Kavanjina bilježe Nikola Mazzarelli i braća Papalić Martinis, Albert Papalić i Klara Papalić pok. Jakova. Grb obitelji Mazzarelli resi krunu bunara nekadašnjeg samostana sv. Petra u Trogiru (štit: u gornjem dijelu horizontalno podijeljenog štita lav korača udesno, a u donjem dijelu tri kose grede su položene od zdesna nalijevo).

* * *

Ostale splitske obitelji ne nalaze se u Buffalisovu grbovniku ali njihovi grbovi i posjedi postoje u Trogiru i trogirskim Kaštelima, tj. u bivšoj trogirskoj komuni (Barbieri, Papalić, Marulić).¹²² Trogirski plemićka obitelj Mazzarelli primljena je u splitsko Veliko vijeće, obitelj Cega u XII. stoljeću živi u Splitu, a snažne veze između trogirske i splitske plemstva nastale su ženidbama.

Obitelj *Barbieri* iz Trogira navodno su mletački građani kod nas oduvijek smatrani plemićima, rodom iz Brescie. Jedna se grana doselila u Dalmaciju u Zadar, druga grana, moguće ista, je iz Zadra prešla u Trogir.¹²³ Obitelj Barbieri posjedovala je u Splitu zemlju na predjelu Visoke (37.192 metara četvor-

nih); nalazila se na petom mjestu među onima koji u Splitu posjeduju zemlju, a nisu njegovi stanovnici. Tijekom XVII. stoljeća živio je u Splitu *governadur* inž. Giovanni Francesco Barbieri, rođen u Italiji, koji se u rasponu od dvadeset godina (1668.-1688.) četiri puta ženio djevojkama iz obitelji Cerineo, Mazzarelli, Nadali i Ilić. Njegov sin iz posljednjeg braka Aleksandar, poznati javni mjernik, oženio se dva puta i umro je 1774. godine. Jesu li trogirski Barbieri potomci ove loze, bilo bi moguće utvrditi analizom trogirskih matica. Prezime je često u Italiji, a u splitskim maticama iz XVIII. i XIX. stoljeća nalazimo članove ove obitelji iz Mantove, Castel Franco-Treviso, te iz Parme.¹²⁴ U obiteljskom arhivu Veljka Barbieria sačuvano je rodoslovno stablo na kojemu je naslikan grb: u srebrnom štitu na desnoj strani izrasta zeleno razlistalo stablo, a na lijevoj strani zlatni uspravljeni leopard koji se prednjim šapama oslanja na stablo. Iznad leoparda je zlatna šesterokraka zvijezda, a ispod njega je natpis *BARBIERI / 1567*. Ovo rodoslovlje plemićke obitelji Barbieri iz Brescie, koje je po originalnom predlošku izradio Pasarić godine 1936., započinje rodonačelnikom Francescom Barbieriem (1671.), što držimo upitnim.¹²⁵ Inače u Trogiru, na Obrovu, ulici koja dijeli Pasike od ostalog dijela grada, nalazi se palača s biforom koju resi grb obitelji Barbieri (u štitu na desnoj strani izrasta razlistalo stablo, a na lijevoj strani je uspravljeni lav koji se prednjim šapama oslanja na stablo; iznad lava je šesterokraka zvijezda).¹²⁶

U XII. stoljeću u Splitu živi trogirski plemićki obitelj *Cega* (*Ciga*, *Cejgada*). Ivan Cejgada spominje se za vrijeme kneza Grgura u Kalendinoj kuli u sukobu sa sugrađanima u Splitu.¹²⁷ Kako se obitelj Cega u Trogiru spominje od XIII. stoljeća na dalje, moguće su Cegini iz Splita doselili u Trogir. U XIV. stoljeću digao se trogirski puk protiv plemića, te je tom prigodom potpuno opljačkao četrnaest kuća, među kojima i kuću Josipa iz roda Cega (*Ciga*) kojega je uz to protjerao. Cegini su prebjegli u Split, gdje su neko vrijeme i živjeli.¹²⁸

Obitelj *Papalić* (*Papali*) nije u Buffaliovom grbovniku, ali njihov renesansni kameni reljefni grb Alberta Papalića, koji stajaše nad dvorišnim ulazom na njegovoj kući u Kaštel-Nehaju, danas se čuva u Muzeja grada Kaštela. Kaštel koji je sredinom XVI. stoljeća u Kaštelima gradila plemićka obitelj Lodi, ali ga nikada nije dovršila, što su ondašnji stanovnici smatrali nehajem, pa su ga i prozvali Nehaj, naslijedila je splitska plemićka obitelj Papalić godine 1680.,

nakon što je obitelj Lodi izumrla. Papalići ga također nisu dovršili.¹²⁹ Štit grba ima u heraldici poznati svinuti oblik *tarče*, uobičajen u Dalmaciji tijekom XVI. stoljeća. Obješen je o vrpce koja se savija i visi nakrivljena prema desnoj strani. Na njemu je u plitkom reljefu prikazano rastvoreno krilo i nad njim šesterokraka zvijezda, poznato znamenje Papalićeva roda. Slični je grb u istom, ali razvijenijem obliku klesao Juraj Dalmatinac na njihovoj palači u Splitu. Na gornjoj strain okvira i na pobočnima obješeno je lišće i voće povezano u bokore, a na donjoj strani uklesan je natpis slovima renesansne kapitale na vijugavoj vrpce: *FIDE VIRTUTE AC / REBUS GESTIS*. Tim je riječima vlasnik vjerojatno označio da je zgradu na kojoj je dao uzidati ovaj grb dobio svojom vjerom, krepošću i djelima, ali možda je to bilo i njegovo životno geslo. Sličnim motivom vijenca lišća i voća okružio je Ivan Duknović jedan manji grb koji je uzidan naknadno u južni zid dvorišta trogirске gradske vijećnice. Ovaj Papalićev grb može se smatrati djelom Firentićeva splitsko-trogirskoga i Duknovićeva trogirsko-rapskoga kruga, kojemu se u motivu odražavaju utjecaji tih dvaju umjetnika, a u kosom slobodnom položaju grba odrazi slobodnih kompozicija Jurja Dalmatinca.¹³⁰

Prema C. F. Heyer von Rosenfeldu Papalići su splitski plemićki rod koji je izumro s Jurjem u prvoj četvrtini XVIII. stoljeća. U braku s Ivanom Civalelli nije imao muške djece te je njegov nasljednik zet Franjo Soppe, koji je preuzeo imanje, preuzeo grb i prezime: Soppe-Papali.¹³¹ Papalići bijahu ugledna i bogata obitelj u Splitu. G. B. Giustiniani ih godine 1553. navodi među šesnaest splitskih plemićkih obitelji. Već u XIV. stoljeću prezime te obitelji javlja se u hrvatskom obliku. Godine 1372. spominje se u Splitu ser Mate Papalich, a 1373. *Dmine filol di Craste Papalich*.¹³² Prvi Papalići spominju se u Poljicima u XII. stoljeću kao knezovi i župani. Prvi put u splitskim ispravama spominju se godine 1344. i dalje tijekom cijeloga XIV. stoljeća, mnogo imena, svi u istaknutim službama.¹³³ I pri predaji Splita godine 1420. jedan Papalić je odigrao presudnu ulogu u sklapanju ugovora s Venecijom. Dmine Papalić pronašao je *Ljetopis popa Dukljanina*, te ga prepisao.¹³⁴ Papalići su se naselili u starim zgradama u istočnom dijelu povijesne jezgre Splita i pregradili ih u gotičko-renesansnu palaču u XV. stoljeću. Njihov dom bijaše sjecište splitskih humanista.

Navedeni podaci u C. F. Heyer von Rosenfeldovu grbovniku nisu točni, a nije jasno ni zbog čega su Papali uvršteni među 130 trogirskih "plemićkih" rodova. Ovaj je rod od starine posjedovao sela Bliznu i Mitlo u trogirskoj op-

ćini. Kralj Ladislav darovao je godine 1278. Bliznu trogirskoj komuni, nakon čega je prešla u posjed splitskoga plemićkoga roda Papalića. Nakon utruća roda Papalić Bliznu su, kao potomci po ženskoj lozi, naslijedili trogirski plemići Quarco.¹³⁵ Iako Pavao Andreis ne navodi koja obitelj Quarco baštini ovo selo, zasigurno su to potomci Jakova (1588.-1641.), oženjenog Jerkom Papalić iz Splita (+ 1641.), a ne potomci njegova brata governadura Mate (* 1583.), oženjenog drugom Jerkom Papalić (+ 1647.), iz šibenske grane roda, čiji je jedini sin Franjo umro neoženjen 1654. godine.¹³⁶ No, Papalići nisu bili članovi trogirskega Vijeća. S obzirom na brojne rodbinske veze Papalića s trogirskim plemstvom poznate od XIII. stoljeća (Cassotti, Cipiko, Domišić, Lucio, Mazzarelli, Quarko, Vitturi, Michieli-Vitturi) vjerojatno je i Mitlo upravo nasljedstvom po ženskoj lozi prešlo u posjed ovoga splitskoga plemićkog roda. Naime, oni su već od XIII. stoljeća brojnim brakovima povezani s trogirskim plemstvom.¹³⁷ Mihač Dujma Mihačeva *Michaccius filius domini Dymy de Mechaccis de Spaletto* (1279.), koji je pomoću genealoške baze podataka identificiran kao pripadnik splitskoag plemićkog roda Papalić, oko godine 1275. oženio se trogirskom plemkinjom Dragom Mazzarelli (1279.-1290.), a njegova kći Margareta udala se oko godine 1305. za trogirskega plemića Petra Vitturija (1293.-1338., op. 1338.). Poslije se Draga Mazzarelli (1290.), udova Papalić udala za Vujka Zanea / Ivana (1272.-1308.),¹³⁸ Marica Papalić (1435.-1438.) udala se oko godine 1415. za trogirskega plemića Ivana Domišića (1413.-1437., + 1438.),¹³⁹ Laura Papalić (* oko 1480., op. 1552.) se oko godine 1503. udala za trogirskega plemića Franju Andreisa (* oko 1465., op. 1519., + 1552.),¹⁴⁰ a Ursa Papalić se oko 1482. udala za Marina Cassottija (* oko 1459., + oko 1499.).¹⁴¹ Juraj Papalić (* 1611., + 1663.), splitski plemić iz Šibenika oženio se oko 1652. Ivanom Lucio (* oko 1632.), nećakinjom trogirskega povjesničara.¹⁴² Jurjeva kći Marija (* 1654.) udala se godine 1669. za zadarskega plemića Franju Soppea (1651.-1688.), te su potomci iz ovog braka preuzeli prezime Soppe Papalić (od njihove djece kći Paladina žena je u drugom braku splitskoga i trogirskega plemića Koriolana Comulija).¹⁴³ Jakov Papalić (* približno 1548., + prije 1624.) oženio se 1592. trogirskom plemkinjom Katarinom Quarco (* oko 1570., + 1640.), a plemićki kontinuitet prestaje smrću njegova unuka kapetana Jakova (* oko 1625., + 1694.).¹⁴⁴ Mate Quarco (1) (* 1583., + poslije 1647.), governatur, oženio se godine 1632. Jerkom Papalić (* 1604., + 1647.), splitskom plemkinjom iz Šibenika. Jakov Quarco (* 1588.,

op. 1641. + 1641.), soprakomit, se oko 1608. oženio Jerkom Papalić (* oko 1586., + 1641.); Dujam (* 1646.),¹⁴⁵ sin kapetana Jerolima Papalića Martinisa oženio se oko 1666. godine s trogirskom plemkinjom Klarom Michieli-Vitturi (* 1627.), koja bijaše dvadesetak godina starija od muža. Taj brak je moguće objasniti obiteljskim interesima. Velike razlike u godinama ponekad su razlogom neplodnih brakova u vrlo imućnim plemićkim obiteljima.¹⁴⁶ Mlađi Nikola Papali-Martinis (1651.-1708.) koji se godine 1692. oženio s poljičkom i omiškom plemkinjom Frankom Marjanović (+ oko 1670.), vjerojatno je posljednji zakoniti muški pripadnik ogranka Papalić Martinis.¹⁴⁷ Albert Papalić (*oko 1648., + 1721.), koji se oženio s trogirskom plemkinjom Stefanelom Cippico (+ 1694.), te zatim godine 1695. hvarskom plemkinjom Frankom Jakša, posjednik je Nehaja kod Kaštel Štafilića (Castel Lodi, Castel Papali), gdje je s obitelji također i živio.¹⁴⁸ Albert Papalić je, uz pomoć mletačkih vlasti, uspio iznuditi od splitskog Vijeća (protivno statutarnim odredbama) priznanje plemstva. Naime, brak njegova oca sa Sigismundom Andrianom Mirez sklopljen u Trstu držan je problematičnim jer su njegovi sinovi dobili potvrdu da su naknadno sklopljenim brakom postali njegovi zakoniti nasljednici, te je dio članova Vijeća tražio poštivanje zabrane ulaska izvanbračne, nezakonite djece u Vijeće.¹⁴⁹ Od Albertovih kćeri (Sigismunda) Pelegrina (1686.-1739.) udala se godine 1709. za trogirskega građanina i torčelanskoga plemića pukovnika Ivana Krstitelja Juru (+ 1685., op. 1742., + 1746.).¹⁵⁰ Bernardina Papalić (* 1709., + prije 1750.) godine 1738. udala se za trogirskega građanina i ninskoga plemića pukovnika Franju Crnicu (* 1685., + prije 1757.).¹⁵¹ Marija Papalić (* 1723., + 1799), splitska plemkinja iz Nehaja udala se za potpukovnika (1731.-1793.) Antuna Radnića, a Jerka se (1736.-1799.) godine 1756. udala za trogirskega plemića Antuna Cippica (* 1740.) iz Kaštel Novoga.¹⁵² Za Papaliće se služe mise na oltaru u trogirskoj katedrali zajedno sa Cipikovima.

Kameni grb (19 x 14,5 cm) u Trogiru, uzidan u atriju kuće sjeverno od cimatorija koji se nalazi zapadno od trogirske katedrale (kat. čest. br. 611),¹⁵³ (u štitu grba nalazi se raskriljeno krilo, iznad šesterokraka zvijezda, a ispod krila rastući lav), ne možemo sa sigurnošću identificirati kao grb splitske plemićke obitelji Papalić ili kao grb splitske plemićke obitelji *Marulić* (*Maruli*).¹⁵⁴ Marulići su u rodbinskim vezama s trogirskim plemićkim obiteljima Mazzarelli, Quarco i Vitturi kao i Papalići, pa je grb mogao nastati spajanjem heraldičkih likova u grbovima obitelji Marulić i Papalić (lav, krilo i zvijezda). Aleksandar

Marulić (+ prije 1602.), splitski plemić, oženio je Pelegrinu Celio Doroteo (* oko 1563., + 1655.) koja se drugi put godine 1608. udala za Petra Civaletlija (* 1568., op. 1622., + 1625.), zadarskog plemića,¹⁵⁵ Marko Marulić (* 1682., + 1741.), splitski građanin oženio se godine 1727. Frankom Mazzarelli (* oko 1706., + 1741.),¹⁵⁶ Petar Marulić splitski građanin oženio se Anastazijom Quarco (* 1723., op. 1797., + 1797.) koja se po drugi put udala za kapetana Alvise Fornesa (?) (+ prije 1797.),¹⁵⁷ a Jelena Marulić, splitska plemkinja, udala se godine 1546. za Jerolima Vitturija (* oko 1519., + poslije 1570.).¹⁵⁸

U Trogiru je tijekom druge polovice XVIII. stoljeća živio konjički kapetan Petar Marulić (* oko 1703., + 1773.), sin Jurjev. Prema Buffalisovu obiteljskom rodoslovlju on se 22. prosinca 1757. oženio Marijom Buffalis, udovicom pukovnika Franje Crnice, te je naslovljen kao morejski plemić (*nobile di Morea*). Njegov sin *conte* Juraj Marulić, konjički zastavnik (*cornetta de dragoni*), oženio se u Zadru 8. svibnja 1782. gospođom Anđelom Benvenuti. Ta je obitelj živjela u Trogiru, gdje su zabilježena krštenja troje njihove djece (1785., 1789. i 1791.), pri čemu je Juraj naslovljen kao *Nobilis dominus Georgius de comitibus Marulli*. No, na temelju dostupnih podataka identitet i podrijetlo plemićkog naslova kapetana Petra Jurjeva Marulića ne mogu se utvrditi (on je živio i u Splitu gdje je kršteno njegovo troje djece u razdoblju 1755.-1762. i gdje je sastavio oporuku 1771. godine).¹⁵⁹ Njegovi su suvremenici kapetan Petar Markov Marulić (1735.-1795.) i Petar Ivanov Marulić (koji se godine 1762. oženio trogirskom plemkinjom Anastazijom Quarco), pripadnici splitskoga građanskog, nekad plemićkog roda Marulić (Maroli, Marulli, Marulić), a rodovska pripadnost poručnika Petra Marulića (* oko 1677., + Zadar 1723.) nije poznata. Možda je kapetan Petar Jurjev unuk splitskoga plemića Petra Fridrikova Marulića, krštenog u Zadru godine 1646., ili pak potječe iz jednog od nekoliko talijanskih rodova prezimena Marulli (plemićki naslovi talijanskih rodova prema pripadnosti gradskom vijeću jesu npr. *nobile di Barletta*, odnosno prema feudu/lenu npr. *marchese di Longano* itd.).¹⁶⁰

BILJEŠKE

¹ Prema Buffalisu njegova obitelj potječe iz Rima, a nastanila se u Trogiru u doba biskupa Ivana Trogirskoga. Dujam Buffalis je, zbog usluga iskazanih kraljici Elizabeti, dobio od Ludovika I. godine 1377. naslov (koji se drži krivotvorenim) grofa, viteza i palatina s

pravom prijenosa na potomke. Jerolim Buffalis primljen je 16. VIII. 1775. godine u plemićko vijeće Nina. Vidi Ugo Inchiostri: *Documenti su la famiglia de Bufalis di Traù*. *Bullettino di archeologia e storia dalmata*, Spalato, 12(1889) 10, 155-158.; 11, 168-171.; *Hrvatski biografski leksikon* (u nastavku HBL) 2, Zagreb, 1989., 445-446.; Mladen Andreis: *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)*. Trogir, 2006., 136-140.

² Ni jedan od ovih prijevsa nismo uspjeli pronaći.

³ Pavao Andreis: *Storia della città di Traù*. Spljet, 1908., predgovor Marka Perojevića, XIII-XIV, XVII, XIX, XXVII

⁴ *Commentario e geneologia della nobil famiglia de Dominis della Brazza*, koji se nalazi u Arhivu HAZU u Zagrebu. Andre Jutrović: *Bračke teme*. Split, 2002., 64. - 102. Radovan Slade-Šilović nedavno, sređujući obiteljsku knjižnicu, pronašao je rukopisnu knjižicu (30 x 21 cm, 26 listova + korice), koju sam prepoznala kao još jedno Buffalisovo djelo, genealoško stablo obitelji Dominis. Na tankim papirnatim koricama stoji naslov *Albero de Dominis e Suoi Privileggi*, a na prvom listu koji slijedi *Privileggi / Concessi dall' ..... ce Sereniss° / Imperatore Sigismondo ! Alla Casata de / Dominis / Uno dell' ano di Nostro Signore / 1434 / L' altro dell' ano / 1437*. Ovaj rukopis obradit će se u posebnom radu.

⁵ *Origine storica delle nobil famiglie Dobrinovich ora dette Vagnican* (rukopis je još početkom XX. stoljeća bio u posjedu obitelji Vranyczány)

⁶ Ivo Babić i Arsen Duplanić: *Povijest trogirске obitelji Babić-Nutrizio*. Građa i prilozi za povijest Dalmacije, XI, Split, 1990., 329-345.

⁷ Ugo Inchiostri, n. dj. (1), 155-158.; 11, 168-171.; Pavao Andreis, n. dj. (3), XIII-XIV, XVII, XIX, XXVII; Roko Slade-Šilović, *Dnevnik*, knj. V ((1914-1917), str. 243. (Arhiv obitelji Slade-Šilović u Trogiru); Jelena Kolumbić: *Grbovi trogirskih obitelji u obiteljskoj povijesti Jerolima Buffalisa*. Mogućnosti, Split, 27(1980) 10/11, 1141-1146; Jelena Kolumbić: *Bufalis, Jerolim (Girolamo Buffalis)*. HBL 2, Zagreb, 1989., 445.-446.

⁸ Mladen Andreis: *Analiza Bufalisove genealogije na temelju povijesnih izvora*. Zbornik OPZ HAZU, 19, Zagreb, 1901., 1-22.

⁹ Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld: *Wappenbuch des Königreichs Dalmatien*, Nürnberg 1873.

¹⁰ Ugo Inchiostri: *Di un codice araldico Traguriense*. Archivio storico per la Dalmazia, 2(1927) IV/21, 121-136.

¹¹ Donosimo naslov točno onako kako je napisan, a ne kako bi trebao biti napisan. Zato se u literaturi često navodi kao *Le armi di Traù* ili *Giuoco d'armi della nobiltà di Traù*. Frane Madirazza: *Il Re d'Armi di Traù*. Rassegna dalmata (Smotra dalmatinska), Zadar, 1900, br. 71-74.

¹² Ovaj predgovor je dio predgovora, koji je tiskan u Archivio storico per la Dalmazia, a. II, vol. IV., Roma, 1927., uz nekoliko stranica opće povijesti grada Trogira.

¹³ Usp. Lucia Rosetti i Elisabetta dalla Francesca: *Stemmi di scolari dello studio di Padova in manoscritti dell' archivio antico universitario*. Trieste, 1987.

¹⁴ Mladen Andreis, n. dj. (1)

- ¹⁵ Ukras je zlatna kruna umjesto turnirske kacige s glednicom (vizirom) i krunom iz koje rastu tri nojeva pera.
- ¹⁶ Grb: u modrom štitu dvije zlatne kose grede. Ukras: zlatna kruna umjesto turnirske kaciga s glednicom (vizirom) i krunom iz koje rastu tri nojeva pera. Plašt: trebao bi biti modro-srebreni, ali ga nema. Ovako Andre Jutronić opisuje grb Alberti-de Albertis: Grb splitske obitelji de Albertis ima plavo polje opasano zlatom sa dva zlatna luka koja poprečno prelaze preko polja u obliku trake. Iznad štita je ratnički šljem iskičen perjem i pramenovima. Vidi: Andre Jutronić, n. dj. (4), 86.
- ¹⁷ Ivan Lucić: *Povijesna svjedočanstva o Trogiru I, II*. Split, 1979. Spominje se Albert (bilježnik), 296, 297; Albert (Ijekarnik), 539; Albertin (bilježnik), 1022; Albertin de Marostica, 1132, Albert (Albertin) Marina Andrijina, 384, 433, 438; Albert Mihin (sudac), 635.
- ¹⁸ Jerolim Buffalis, *Gioco de Armi di Traù*, 1776., 8; Frane Madirazza, *Il Re d'Armi di Traù*, Rassegna dalmata, Zadar, 1900., br. 71-74.
- ¹⁹ Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 3.
- ²⁰ Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 25.
- ²¹ Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 95; F. Carrara navodi da su Alberti (de Albertis, degli Alberti) splitska patricijska obitelj podrijetlom iz Firenze odakle su kao pristaše gibelina u sukobima s gvelfima morali pobjeći pa se jedan od njih nastanio u Splitu. Grga Novak pak misli kako se ne može utvrditi tko su bili članovi obitelji Alberti prije kraja XIV. stoljeća. Prema njemu prvo se 1383.-1386. s oblikom prezimena de Albertis spominje Dujam Teodosijev kao jedan od splitskih rektora, biranih na jedan mjesec, a potom na istoj dužnosti 1385.-1387., Jancije Lavov, koji je 1387. splitski sudac. Vidi: *Alberti (de Albertis, degli Alberti)*. HBL 1, Zagreb, 1983., 59.
- ²² Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), XVI. 3., 25., 95.
- ²³ Mirko Slade-Šilović: *Alberti (Albertini)*. HBL 1, Zagreb, 1983., 58.-59.
- ²⁴ *Nicolai Albertini iudicium traguriensium...* vidi u: Cvito Fisković: *Opis trogirске katedrale iz XVIII. stoljeća*. Split, 1940., 59.
- ²⁵ 1251, kolovoz 12. Trogir ... *Petri Luce Pauli et Nicolai Albertini, iudicium Traguriensium... Treguanus... Albertinus Nicolaus, iudex Traguriensis*. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, Dodaci, sv. I., Zagreb, 1998., 148.
- ²⁶ Crkva u čast sv. Dominika sagrađena je dozvolom, bulom Klementa IV (osnivanje reda započeo je sv. Dominik, a bio je potvrđen od Honorija 1216.), 49 godina poslije, na zemljištu Nikole Albertinija, koji je sebi bio pridržao juspatronat jedne kapele, koju je zatim darovao prioru i fratrima. Vidi Pavao Andreis: *Povijest grada Trogira I*. Split, 1978., 336.
- ²⁷ Vidi: 1./9.1271....*filia condam Alberti Cacia*... Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio I., svezak I. od 21.X 1263. do 22. V. 1273., Zagreb, 1948., 221; *Alberti cf. Ciprianus, Creste, Vitus; Albertina cf. Bertina; Albertinus cf. Nicolaus* Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio II., svezak I. od 8.VIII. 1266 do 6. XII 1299., Zagreb, 1951., 261-262.; 21./3.1276....*quas dominus Albertus condam suus soccer (ipsius Madii)*... Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio I. svezak II. od 31. I. 1274. do 1. IV. 1294., Zagreb, 1950., 127; 30./5.1292.

- ...domini Alberti procurators domine Goysclau relicte domini Alberti Santij... et domine Agapis, filiorum domini Alberti, Miche et Alberti filiorum Madij Miche...dominus Albertus sibi peteret... Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio I. svezak II. od 31. I. 1274. do 1. IV. 1294., Zagreb, 1950., 293; 8./6.1293....et dictus Albertus non sit in ciuitateet sic eius occasione dicta marcelliana... Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio I. svezak II. od 31. I. 1274. do 1. IV. 1294., Zagreb, 1950., 312; 22./11.1299.... dominum Albertum de Marosticha, honorabilem vicarium ciuitatis Tragurij... Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio II., svezak I. Od 8. VIII. 1266. do 6. XII 1299., Zagreb, 1951., 247.; Usp. Ivan Lucić, n. dj. (17) II, 1132.;...uicariatus domini Alberti X solidos... Miho Barada: *Trogirski spomenici*. dio II., svezak I. od 8. VIII. 1266 do 6. XII 1299. Zagreb, 1951., 251.; Mirko Slade Šilović: *Alberti (Albertini)*. HBL 1, Zagreb, 1983., 58-59.
- 28 Mladen Andreis: *Trogirski patricijat u srednjem vijeku*. Rasprave iz hrvatske kulturne prošlosti. HAZU, Zagreb, 2(2002.), 122.
- 29 Iako se Albertova kći Skimosa udala za trogirskog plemića Andriju Andreisa, a Albertov sin Krste za trogirsku plemkinju iz roda Lucio, trogirski plemić Nikola Albert(in)ov ne može se identificirati kao pripadnik splitskog roda Alberti, odnosno kao mogući sin svojega suvremenika Alberta Zancija Teodozijeve iz Splita. Mladen Andreis, n. dj. (1), 117.
- 30 Mladen Andreis, n. dj. (1), 117.
- 31 Viktor Anton Duišin u svom zborniku plemstva obitelj Alberti (prije Jančić) navodi kao staru splitsku obitelj koja se spominje već u XIII. stoljeću i uopće ne spominje trogirski rod Alberti ili Albertini. Vidi: Viktor Anton Duišin: *Heraldički zbornik I*. Zagreb, 1938., 10-11. Kao staru splitsku plemićku porodicu nekoć zvanu Jančić, poznatu već u XII. stoljeću, koja je austrijsku potvrdu plemstva dobila dana 25. III. 1822. godine (Lovri i Petru Albertiju dopušteno je korištenje naslova *conte* dana 13. I. 1907.) navodi i Miroslav Granić. Miroslav Granić i Denis Martinović: *Grbovi i rodoslovlja iz Povijesnog arhiva u Zadru*. Zadar, 1996., 8; Državni arhiv - Zadar, Spisi Heraldike komisije, svezak 5, VIII/7.
- 32 Mario-Nepo Kuzmanić: *Splitski plemići, prezime i etnos*. Split, 1998., 57-62. Prema K. Jiričeku Albertijevi su također bili plemići u Splitu od XIII. stoljeća. (*index Albertus Jancii*, 1260; *Theodosus de Alberto* ili *Theodosius Alberti*, 1289-1343; *Madius Alberti*, 1325-1327. i *Theodosius Leonis de Albertis* ili isti ranije kao *Theodosius quondam Leonis de Spalato*, 1369. i 1361), a u XIV. st. istovjetna im je obitelj Leonis. On spominje u Splitu i plemiće Jancii, Zancii (XIII. - XV. st.), ali ih ne dovodi u vezu s obitelji Alberti kao neki drugi pisci. Vidi: HBL 1, Zagreb, 1983., 59.
- 33 Grga Novak: *Povijest Splita II*. Split, 1978., 973.; *Split Marulićeva doba..* Split, 2001., 16.
- 34 HBL 1, Zagreb, 1983., 59.
- 35 Mladen Andreis, n. dj. (1), 225.
- 36 Mladen Andreis, n. dj. (1), 147.
- 37 Mladen Andreis, n. dj. (1), 120.
- 38 Mladen Andreis, n. dj. (1), 120.
- 39 Mladen Andreis, n. dj. (1), 256.

- 40 Mladen Andreis, n. dj. (1), 257.
41 Mladen Andreis, n. dj. (1), 184.
42 Mladen Andreis, n. dj. (1), 184.
43 Mladen Andreis, n. dj. (1), 184; Mario-Nepo Kuzmanić, n. dj. (32), 57-62.
44 Mladen Andreis, n. dj. (1), 182.
45 Mladen Andreis, n. dj. (1), 275
46 Mladen Andreis, n. dj. (1), 275.
47 Mladen Andreis, n. dj. (1), 275.
48 Mladen Andreis, n. dj. (1), 276.
49 Andre Jutronić, n. dj. (4), 80, 92.
50 Cvito Fisković: *Opis trogirске katedrale iz XVIII. stoljeća*. Split, 1940., 45.
51 Mladen Andreis: *Birači rektora crkve sv. Barbare u Trogiru - građa za anagraf dalmatinskoga plemstva u 16. stoljeću*. Građa i prilozi za povijest Dalmacije, Split, 2002., br. 18, 182.
52 Mladen Andreis, n. dj. (51), 202.
53 Ante Belas: *Još jedan nadgrobni natpis u crkvi sv. Lovre u Trogiru*. Jadranski dnevnik, br. 86, Split, Uskrs, 11. travnja 1936., 15.
54 Zahvaljujem Mladenu Andreisu na podatcima iz njegova još neobjelodanjena rukopisa o splitskom plemstvu.
55 Ivo Babić: *Oporuke Pelegrine, Petra i Koriolana Cipika*. Radovi Instituta za povijest umjetnosti 30/2006., Zagreb, 33.
56 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 43, 145.
57 Usp. V. M. Coronelli: *Blasone Veneto*. Venezia, 1706. (pretisak Venezia, 1975.), 34, 67.
58 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 73.
59 Vidi slikovni prilog u: Mario-Nepo Kuzmanić, n. dj. (32).
60 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), str. 44. Ivo Babić: *Prostor između Trogira i Splita*. Trogir, 1984., 130.
61 Arsen Duplančić: *Razgraničenje između Splita i Trogira na Čiovu u 15. stoljeću*. Starohrvatska prosvjeta, ser. III., 21/1991., Split, 1995., 302. Danka Radić: *Ljetnikovci otoka Čiova*. Kultura ladanja, Zbornik Dana Cvita Fiskovića I., Zagreb, 2006., 151.
62 Vjekoslav Omašić: *Topografija Kaštelanskog polja*. Split, 1978., 129.
63 Kruno Prijatelj: *Tri doprinosa o splitskim baroknim slikarima*. Bulletin Zavoda za likovne umjetnosti JAZU, 47/1979., 86.-87. *Documenti vari e cimeli della Famiglia degli Alberti. Atto notarile steso nel' anno 1573 (dal notaio pubblico di Spalato Francesco Rosario) nel quale il nobile Pietro Alberti si impegna di versare 180 libre di frumento per l' erezione di una chiesa a Slatina nell' isola di Bua, coll' obbligo da parte della popolazione di Slatina di far una messa nei 7 giorni dell' anno dedicati alla B. Vergine, nella cappella annessa alla casa degli Alberti a Slatina*.
64 Bilo bi dobro da se ovaj nadvratnik prenese na čuvanje u Muzej grada Splita.
65 Arsen Duplančić, n. dj. (bilj. 61.), 296.
66 Miro A. Mihovilović i suradnici: *Otok Šolta*. Zagreb, 1990., 17-18.
67 Miro A. Mihovilović i suradnici, n. dj. (66), 21.

- 68 Andre Jutronić, n. dj. (4), 195.
- 69 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 59, 118, 187.; Ante Belas: *Oporuka Janka Albertija iz 1493*. Jadranski dnevnik, 5, Split, 1938., 135, 4, 137, 4.
- 70 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 190.
- 71 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 36., 48. Pretpostavlja se da je palu naručio u talijanskog slikara Benedetta Diane, učenika Lazzara Bastianija.
- 72 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 37, 38, L.B. Alberti definira etički odnos prema gradnji kroz virtus kao osnovni pokretač koji jednako obezbeđuje patricija i arhitekta u graditeljskoj aktivnosti. Ako im gradnja bude služila za osobno isticanje i ponos tvrdi L.B. Alberti u "*De re aedificatoria*", time će se samo izazvati fortuna. Ante Belas: *Splitski plemići na kraljevom dvoru u Pragu god. 1597*. Jadranski dnevnik, 4, 1937., br. 69, 2 i 3.
- 73 Andre Jutronić, n. dj. (4), 196.
- 74 Jerolim Kavanjin: *Bogatstvo i uboštvo*. Zagreb, 1913., 84.
- 75 *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 23.
- 76 Šime Ljubić: *Dizionario biografico degli uomini illustri della Dalmazia*. Vienna, 1856, 3.; *Znameniti i zaslužni Hrvati 925-1925.*, Zagreb, 1925., 5.
- 77 Arhivska građa o splitskoj obitelji Alberti čuva se u Državnom arhivu u Zadru. HBL 1, Zagreb, 1983., 59. Vidi bilj. 66.
- 78 Jerolim Buffalis, n. dj. (18), list 140.
- 79 Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 34.
- 80 Mladen Andreis, n. dj. (1), str. 156-157.; Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 34.
- 81 Pavao Pavličić, *Čitanje Kavanjinova spjeva, Bogatstvo i uboštvo*, Mogućnosti, 7/9 2005., 10-52.
- 82 Znameniti..., n. dj. (76), 129-130.
- 83 Andre Jutronić, n. dj. (4), 17.
- 84 Jerolim Kavanjin, n. dj. (74), 82.
- 85 Jerolim Kavanjin, n. dj. (74), 317.
- 86 Daniele Farlati: *Illyricum sacrum*, IV., Venetiis, 1769., 459. Vincenzo de Celio-Cega: *La chiesa di Traù descritta nell' anno 1854*. Split, 1855., 45.; Frano Coci: *Trogirska biskupija i kronologija biskupa*, List biskupije splitsko-makarske, br. 8, 9, 10, Split, 1939. Ivan Delalle: *Trogir vodič po njegovoj historiji umjetnosti i životu*. Trogir, 1936., 19., 49.
- 87 Znameniti..., n. dj. (76), 130. Arsen Duplančić: *Pabirci za poznavanje starije likovne baštine Splita*. Kulturna baština, Split, 2005., br. 32, 449.
- 88 Arsen Duplančić: *Splitski spomenici u Kavanjinovu "Bogatstvu i uboštvu"*. Kulturna baština, Split, 1982., br. 13, 17, 32.
- 89 Dujam Srećko Karamanan: *Il re d' armi di Spalato*. (tabla 4 i 85)
- 90 Dasen Vrsalović: *Povijest otoka Brača*. Zagreb, 2003., 203.
- 91 Andre Jutronić, n. dj. (4), 86.
- 92 Mladen Andreis, n. dj. (1), 190.
- 93 Ivan Ostojić: *Metropolitanski kaptol u Splitu*. Zagreb, 1975., 255.
- 94 Mladen Andreis, n. dj. (1), 190.

- 95 Mladen Andreis, n. dj. (1), 190.
96 Mladen Andreis, n. dj. (1), 192.
97 Mladen Andreis, n. dj. (1), 176.
98 Mladen Andreis, n. dj. (1), 120.
99 Mladen Andreis, n. dj. (1), 147-148.
100 Ivan Ostojić, n. dj. (93), 255.
101 Mladen Andreis, n. dj. (1), 188.
102 Mladen Andreis, n. dj. (1), 186.
103 Mladen Andreis, n. dj. (1), 179.
104 Mladen Andreis, n. dj. (1), 180.
105 Mladen Andreis, n. dj. (1), 148.
106 Mladen Andreis, n. dj. (51), 184.
107 Mladen Andreis, n. dj. (51), 176.
108 Mladen Andreis, n. dj. (51), 207, 208.
109 Dujam Srećko Karaman, n. dj. (89), tab. 5, sl. 4, tab. 28, sl. 11; Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9) tab. 25, 59; *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 178.
110 Šime Ljubić, n. dj. (76), str. 89.; Znameniti..., n. dj. (76), 137-138.; Miroslav Vanino: *Aleksandar Komulović (1548-1608)*. Kalendar Napredak, Sarajevo, 1936., 40-43.
111 Jerolim Kavanjin, n. dj. (74), 99.
112 Grga Novak, n. dj. (33) III, 1333-1335.
113 Arsen Duplančić: *Regesta zapismika splitskoga Velikog vijeća od 1620. do 1755. godine*. Građa i prilozi za povijest Dalmacije 14, Split, 1988., 72-73.
114 Grga Novak, n. dj. (33) III, 1284.
115 Arsen Duplančić, n. dj. (120), 86.
116 Arsen Duplančić, n. dj. (120), 19.
117 Grga Novak, n. dj. (33) III, 1641.
118 Mladen Andreis, n. dj. (1), 236-237.
119 Mario Nepo Kuzmanić: *Split u zemljišniku iz 1832. godine* (6). Slobodna Dalmacija, br. 18349, Split, 25. veljače 2002., 54.
120 Mladen Andreis, n. dj. (1), 236.
121 Mladen Andreis, n. dj. (1), 233.
122 Nekoć su trogirskoj komuni pripadala i Kaštel Nehaj, Kaštel Štafilić, Kaštel Novi, Kaštel Stari i Kaštel Luksić. Vidi Ivo Babić, n. dj. (60).
123 Usp. Tatijana Gareljić: *Grbovi i rodoslovi Makarske i Makarskog primorja*. Makarska, 1996., 36.-37., 78.-79.
124 Arsen Duplančić: *Splitske zidine u 17. i 18. stoljeću*. Zagreb, 2007., bilj. (105), 59. Mario Nepo Kuzmanić: *Split u zemljišniku iz 1832. godine* (43). Slobodna Dalmacija, ožujak 2002.
125 Tatijana Gareljić, n. dj. (123), 36-37, 78-79.
126 Usp. Viktor Anton Duišin, n. dj. (31), 46.; Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 26.
127 Toma Arhiđakon: *Kronika*. Split, 1977., 107.

- 128 A. Cutheis, Tabula, u: *Legende i kronike*. Split, 1977., 198.
- 129 Cvito Fisković: *Spomen na Alberta Papalića i Ivana Andreisa*. Kulturna baština, Split, 1976., br. 5-6, 27.
- 130 Cvito Fisković, n. dj. (129), 30.-32.; Cvito Fisković: *Zaštita povijesnih i kulturnih spomenika u trogirsko-splitskim Kaštelima*. Kaštelanski zbornik 1, Kaštela, 1987., 63. Usporedi grb obitelji Civalelli u Lapidariju Muzeja grada Trogira (inv. br. 760.).
- 131 Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, n. dj. (9), 68.
- 132 Usp. Mario-Nepo Kuzmanić, n. dj. (32), 68-74.
- 133 Mario-Nepo Kuzmanić, n. dj. (32), 68-74.
- 134 Znameniti..., n. dj. (76), 206.
- 135 Pavao Andreis, n. dj. (26) I, 311, 315.
- 136 Mladen Andreis, n. dj. (1), 301.
- 137 Mladen Andreis, n. dj. (1), 302.
- 138 Mladen Andreis, n. dj. (1), 279.
- 139 Mladen Andreis, n. dj. (1), 192.
- 140 Mladen Andreis, n. dj. (1), 120.
- 141 Mladen Andreis, n. dj. (1), 148.
- 142 Mladen Andreis, n. dj. (1), 226.
- 143 Mladen Andreis, n. dj. (1), 334.
- 144 Mladen Andreis, n. dj. (1), 334.
- 145 Dujam je otac izvanbračne djece s Božicom Blažević, među kojima je Katarina (1681.-1751.), koja se godine 1716. udala za poljičkoga plemića i splitskoga građanina Ivana Borovčića reč. Kurira (+1735.), majka splitskoga mjernika Petra Kurira (1717.-1793.).
- 146 Mladen Andreis, n. dj. (1), 74.
- 147 Mladen Andreis, n. dj. (1), 334.
- 148 Mladen Andreis: *Stanovništvo Kaštela Štafilića do god. 1797.* rukopis, Zagreb, 2006.
- 149 Arsen Duplančić, n. dj. (113), 76.
- 150 Mladen Andreis, n. dj. (1), 335.
- 151 Mladen Andreis, n. dj. (1), 334-335.
- 152 Doimo Fortunato Karaman: *Castel Papali*. Bulletino di archeologia e storia dalmata, XVI., Spalato, 1893., 105.
- 153 Ova kuća za stanovanje na tri kata s tavanom, dvorištem i bunarom 1830. godine uknjižena je kao vlasništvo braće Barbieri. Vidi Irena Benyovsky: *Trogir u katastru Franje I.* Zagreb, 2005., 68.
- 154 Usp. *Split Marulićeva doba*, n. dj. (33), 176, 177 179.; Lucia Rosetti: *Gli stemmi dello studio di Padova*, Trieste, 1983., 530-531.
- 155 Mladen Andreis, n. dj. (1), 168.
- 156 Mladen Andreis, n. dj. (1), 235.
- 157 Mladen Andreis, n. dj. (1), 258.
- 158 Mladen Andreis, n. dj. (1), 275.

- ¹⁵⁹ Državni arhiv – Zadar, Arhiv Trogira (AT), kut. 62, sv. LVII.2, f. 106; u oporuci spominje svog brata Ivana Petra, također kapetana.
- ¹⁶⁰ Francesco Saverio Marulić (1675.-1751.), *nobile di Barletta*, u službi cara Karla VI. obnašao je različite vojne i administrativne dužnosti u Beogradu. Vidi Mladen Andreis, n. dj. (1), 14.; O Marulićima vidi Mario-Nepo Kuzmanić, n. dj. (32), 83-90.

GRBOVI SPLITSKIH OBITELJI U "ARMİ DI TRAV - GIOCO DE ARMİ"
JEROLIMA BUFFALISA I NA TROGIRSKIM ZDANJIMA

Sažetak

U XVIII. stoljeću u Trogiru je živio i djelovao heraldičar i notar Jerolim Bufalis (Girolamo Buffalis, Trogir, 3.IV. 1725.-1790.). Njegovo djelo *Giucoco d'armi della nobiltà di Traù iz 1776.* bilo je prepisivano u više navrata. Originalni primjerak ovog rukopisa nije sačuvan, a od prijepisa, danas je dostupan samo onaj u vlasništvu obitelji Slade-Šilović *Armi di Trav - Gioco de Armi* iz 1776. godine. U njemu Buffalis donosi 64 grba među kojima su i grbovi splitskih plemićkih obitelji Alberti, Cavagnini, Comuli (Comoli de Petrachis, de Petrachis Comuli), Mazzarelli. Ostale splitske obitelji ne nalazimo u Buffalisovu grbovniku ali njihove grbove i posjede nalazimo u Splitu i Trogiru (Barbieri, Papalić). Trogirska plemićka obitelj Mazzarello primljena je u splitsko Vijeće, obitelj Cega u XII. stoljeću živi u Splitu, a velike veze između trogirskog i splitskog plemstva nastale su ženidbenim vezama.

U XIII. stoljeću u Trogiru je živjela obitelj Albertini koja je izumrla prije 1270. godine, a u Splitu obitelj Alberti, koja je od XIII. do XX. stoljeća živjela u Splitu, odakle je iselila u Italiju. Splitska obitelj Alberti orodila se s mnogobrojnim trogirskim plemićkim obiteljima: Andreis, Cassotti (Kažotić), Cipiko, Gracia, Lucio, Quarco, Vitturi i Michieli-Vitturi. Njihov grb nalazi se u crkvi sv. Petra u Trogiru. Dva člana obitelji Cavagnini su u tijesnoj vezi s gradom Trogirom i to braća Jerolim, gradski sudac i književnik koji je primljen u trogirsko Vijeće 1690. godine i Šimun, biskup trogirski (1695.-1699.). U sakristiji trogirske katedrale nalazi se oslikani grb biskupa Šimuna na dasci. Rod Comuli de Petrachis oroduje se s trogirskim plemićkom i patricijskim rodovima. Comuli u Splitu i Trogiru katkad se smatraju zasebnim rodom, a katkad granom/ogranom izumrllog roda Petrachis. Ivan, Aleksandar i Komul, te Aleksandrovi sinovi Franjo i Andrija, agregirani su god. 1659. u trogirsko Vijeće. Nakon agregacije u Vijeće rod pretežito živi u Trogiru, iako su neki pripadnici povremeno ili stalno boravili i u drugim naseljima. Obitelj Mazzarelli, zbog zasluga u ratovima, primljena je 1672. godine u splitsko Vijeće. Njihov grb resi krunu bunara nekadašnjeg samostana sv. Petra u Trogiru. S obzirom na brojne rodbinske veze Papalija s trogirskim plemstvom (Cassotti, Cipiko, Domišić, Lucio, Mazzarello, Quarco, Vitturi) vjerojatno su Mitlo i Blizna upravo nasljedstvom po ženskoj lozi prešli u posjed ovoga splitskoga plemićkog roda. Naime, oni su već od XIII. stoljeća brojnim brakovima povezani s trogirskim plemstvom. Kameni grb Alberta Papalija čuva se u Muzeju grada Kaštela. Grb uzidan u atriju kuće sjeverno od cimatorija koji se nalazi zapadno od trogirske katedrale (u štitu grba nalazi se raskriljeno krilo, iznad šesterokraka zvijezda, a ispod krila rastući lav), ne možemo sa sigurnošću identificirati kao grb splitske plemićke obitelji Papalić ili kao grb splitske plemićke obitelji Marulić. Maruli su u rodbinskim vezama s trogirskim plemićkim obiteljima Mazzarello, Quarco i Vitturi, kao i Papalici pa je grb mogao nastati spajanjem heraldičkih likova u grbovima obitelji Maruli i Papali (lav, krilo i zvijezda).

Jerolim Buffalis, 1776, Grb obitelji Albertini, de Albertis

Grb obitelji Alberti u crkvi sv. Petra u Trogiru

Jerolim Buffalis, 1776, Grb obitelji Cavagnini

Grb biskupa Šimuna Kavanjina u sakristiji trogirске katedrale

Grb obitelji Barbieri na Obrovu u Trogiru

Jerolim Buffalis, 1776, Grb obitelji Mazzarello

Grb obitelji Mazzarello na kruni bunara kod crkve sv. Petra u Trogiru

Grb obitelji Papalić? Marulić? u atriju palače sjeverno od cimatorija trogirске katedrale